

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Nemški Miheljni ali poglavje o novi slovenščini in novi nemščini.

„Oj zlati vek zdaj Slovincem pride“, vzkliknil sem večkrat, ko sem čital, kako velikansko zanimanje je nastalo v zadnjem času med nemčurji za naš književni jezik, takozvano „novoslovenščino“. Od celjskega slavno znanega veleuma Pommerja (najnesposobnejšega nemškega poslanca), ljubljanskega Luckmanna in sodrugov, koroških učenjakov tretjega deželnega jezika, do zadnjega Štajercijanca v kaki predmestni žganjariji, vse, vse se je začelo zanimati ter celo vglabljati v našo milodonečo pismeno slovenščino.

Proučili so ti ljudje „novoslovenščino“ seveda do zadnje pike na „i“ ter kljuko na „ž“, in prišli so ti bedaki do gorostasnega zaključka, da naše prosto ljudstvo „novoslovenščine“ sploh ne ume.

Budalost teh trditvev dokazovati bilo bi odveč, pa tudi brezuspešno. Po nosu jim daje dejstvo, da so slovenski časniki, ki so vsi pisani v književni slovenščini, prodrli do zadnje hribovske koč, a se vendar nihče ne pritožuje, da jih ne ume. Tudi prijatelj „Štajerc“ se je mora posluževati, izvzemši nekaj spak in germanizmov, če hoče, da ga njegovi šnopsarski bralci umejo. Seveda „Štajerčeva“ slovenščina ni vzorna.

Najbolj pa te učenjake udari po zobeh dična naša „Družba sv. Mohorja“, katera razpošilja leto za letom tisoče in tisoče knjig, pisanih v pravilnem slovenskem jeziku, katere ljudstvo vendar umeje, ker drugače ne bi tako pridno segalo po njih ter jih prebiral.

Da se vsak književni jezik razločuje od narečij, to ve pri nas vsak ljudskošolski učenec, samo nemški Miheljni in posili Miheljni tega ne vedó ali pa nočejo vedeti. Neki samouk laškega jezika, ki pa književno laščino govori in piše boljše kakor marsikateri Italijan, pripovedoval mi je, da mu njegova laščina malo pomaga, ko pride v Trst, ker se v Trstu govori večinoma le neko narečje.

No, le poslušajmo, kakšno „visoko novonemščino“ govore Gornji Štajarci, Korošci, Tirolci itd.

Zanimivo je čitati, kar pravi najboljši in najduhovitejši poznavalec alpskih nemških prebivalcev, kateri jim je opisal srce in obisti ter se vglobil v njihovo celo duševno in materialno življenje kakor še nihče pred njim, slavni nemški pisatelj P. K. Rosegger. V knjigi „Bergpredigten“ na strani 17. pravi ta: „Tudi v govoricu se kmet strogo drži starih oblik. Nova visoka nemščina mu zveni po ušesih kakor kak tuj jezik, akoravno je ta tako rekoč vzrastel iz njegovih narečij.“ Tedaj, da se nemški književnik zdi alpskemu kmetu skoraj kakor kak tuj jezik, tega ti učenjaki ne vidijo ali pravzaprav nočejo videti, našo književno slovenščino, katero pa ume vsak, ki zna količkaj čitati, pa proglašajo za prostemu ljudstvu neumljivo! Če

takozvane „uradne slovenščine“, kakoršna se pojavlja v zadnjem času pri naših nemškonacionalnih uradnikih, nihče ne ume, to se ne sme pripisovati na rovaš književne slovenščine, ampak nevednosti in nemarnosti nemških uradnikov.

Vzrok trditvam, da prosto ljudstvo književne slovenščine ne ume, je tedaj v prvi vrsti hudobnost, potem pa nevednost.

Odkod pa zajema nemško občinstvo svoje znanje o drugih narodih, posebno o Slovanih? Iz naduto nemško pisanih knjig in časopisov. Kaj vse se je mogoče iz teh naučiti, za to izmed mnogih samo dva izgleda.

V Berlinu (tedaj po nemškem mnenju v ognjišču vse znanosti in kulture) izhaja „moderni ilustriran tečnik za zabavo in pouk“, kateri je nedavno prinesel podobo v narodni noši: Deklica iz Serajeva v Galiciji. V tem listu za pouk pripoveduje se tudi, da pri Benetkah tečejo reke iz morja v suho zemljo.

Al. Svetina v Mietsdorfu (?) pri Cmureku in Gottfried Schreier v Sternbergu na Moravskem sta izdala za nemške šole učno knjigo za zemljepisje, v kateri delita narodnosti v Avstriji tako-le: 1. Nemci (seveda), 2. Slovani ali Čehi, 3. Slovenci na Kranjskem, Hrvaškem in Slavoniji in na Spodnjem Štajarskem, 4. Poljaki, 5. Madjari, 6. Italijani na južnem Tirolskem, v Istri in Dalmaciji, 7. Rusini, 8. Srbi v Bosni in Hercegovini. Hrvatov ta učenjaka niti ne poznata, Slovani so samo Čehi, a Slovenci, ki stanujejo razun na Kranjskem in Sp. Štajarskem tudi po Hrvaškem in Slavoniji, govore bogve kakšen, najbrž madjarskemu soroden jezik. Istra, Trst in Dalmacija so seveda popolnoma italijanski ter popolnoma zreli za kakega Humberta ali Emanuela. Take budalosti se poučujejo v avstrijskih ljudskih in meščanskih šolah.

Če že v Berlinu pišejo neumnosti o naših razmerah, se ni toliko čuditi, a da ta dva avstrijska možaka-učenjaka, katerih eden je ljudski, drugi pa meščanski učitelj, skvasita tako kolo bocijo, je čudno, a tudi predrzno, če ne nesramno.

In ker se take modrosti po ceni prodajajo po časnikih in šolskih ter drugih knjigah, in ker avstrijska vlada dovoli, da se take brezsravnosti učijo tudi v javnih šolah s knjigami, katere je vlada sama odobrila, ni čudno, če nemški Mihelj vkljub vsaj dozdevni učenosti ostane — le Mihelj, ki o Slovencih in novi slovenščini ima take nazore, kakor mu jih vcepijo naši nemčurji.

Seveda naši vladi in njenim pritikinam so taki ljudje — avtoritete, zato se tudi ni čuditi, da smo tam — kjer smo.

Opomba uredništva. Prav izborna je nemške laži o jeziku koroških Slovincov zadnjič v državnem zboru bičal naš poslanec dr. Ploj. Hvala Bogu pa, da ima laž kratke noge in da pri slovenskem ljudstvu razun pri šnopsarskih Štajerčevcih take neumne trditve o nerazumljivosti pismene slovenščine ne najdejo več poslušalca. Nemški razum pa že davno peša — mi zato ne moremo.

Celjske in štajarske novice.

(Pozor!) Jutri zvečer je občni zbor celjskega pevskega društva. Občinstvu je znana dalekosežna važnost delovanja tega društva. Njega zlasti dramatične prireditve so skoro edina vez naših narodnih čet iz Celja in provincije. Če bi to društvo opešalo, bi to za narodno stvar bilo bolj usodno, nego si more kdo misliti. Razmere so pa postale take, da bode stvar šla urno — navzdol, ako ne boste izpregledali in kmalu prišli do spoznanja, da tudi pri tem našem važnem društvu velja načelo, da brez nič ni nič. Zahtevamo torej, da pridete k jutrnjemu občnemu zboru, da se po vsestranskem premotrenju razmer določijo koraki, ki bodo društvo v pešajočih razmerah zopet dvignili ne le na stopnjo sijaja, katero je to društvo nekoč že doseglo, ampak isto oborožili z novim orožjem, ki bode ustrezalo našim čimdalje bolj razvitim intelektualnim potrebam. Da se torej ne bode kdo z nevednostjo izgovarjal, naznanimo mu tem potem prav razločno, da je jutri zvečer ob pol deveti uri občni zbor celjskega pevskega društva, ob enem pa, da je vsakega narodnjaka dolžnost istega se udeležiti.

(„Valvazorjev trg št. 15.“) Reči moramo, da se nismo motili, ko smo trdili, da bode ta igra ugajala našemu občinstvu. In res dvorana „Narodnega doma“ je bila polna, popolnoma razprodana. Pripomnimo naj tudi, da je bilo občinstvo še dokaj točno, da ni bilo treba predolgo čakati z začetkom. Igra sama sicer nima bogve kake vrednosti, a hitro se menjajoči posamezni prizori vzbujajo dovolj smeha. Za prireditve te igre je treba dobrih, izkušenih igralcev, ki se znajo uživati v svoje vloge, in priznati moramo našemu igralnemu osebju, da je izvršilo svojo nalogo prav častno. Glavna oseba, okrog katere se vrti cela stvar, ali pravzaprav, ki zmeša celo stvar, je postrešček Vid Dermota; okrog njega se razvrste trije zaljubljeni parčki: Anica (gca. Kokoljeva) in Vrabec (g. Fašalek), Julija (gca. Anka Vrečerjeva) in Jarec (g. Meglič), Emilija (ga. Ekarjeva) in Ciril Trnek (g. dr. Stiker). Anica hči čevljarkega mojstra Svitoslava Smole (g. Salmič) bi morala vzeti Teodorja Bunko (g. dr. Kukovec, posestnika štirih hiš, človeka, ki ima srce samo za svojo pipo in povišanje najemnine. Ciril se je na železnici seznanil s svojo damo, katera stanuje v isti hiši kakor Smola. Dermota meneč, da je ta neznanka Anica, pripelje Jarca in Cirila k Smoli, kar je povod celi zmešnjavi. V stanovanju bankirja Trneka (g. Pohar) se stvar še bolj zaplete, a končno se pojasní, da Ciril ni zasledoval Anice, temveč Emilijo. Končno se vse zmote razrešijo in vsi trije parčki obhajajo zaroko, le Bunka in Dermota ostaneta brez neveste. — Igra je bila takorekoč prva v letošnji sezoni in reči moramo, da je „Celjsko pevsko društvo“ vzlic temu, da je izgubilo tekom letošnjega leta dokaj dobrih svojih moči, zopet pokazalo, da je ostalo v svojih prireditvah na oni stopnji dovršenosti, kakor je bilo prejšnja leta, kar je v prvi vrsti zasluga društvenega predsednika g. Salmiča. Da bi ga posebej hvalili, ni potrebno, saj kdor ga je enkrat videl na odru, ve, kaj je g. Salmič našemu narodnemu gledališču. Gca. Kokoljeva, stara naša

znanka na našem odru, je bila prav ljubka Anica, vsa čast ji. Gca. Vrečerjeva je podala ravnokar iz penzionata došlo Julijo kar najboljše in želimo le, da bi jo tudi v bodoče videli na našem odru ne samo kot pevko, kakor večinoma doslej, temveč tudi kot igralko, kakor v nedeljo. Manjši ulogi ste imeli gca. Micika Wresnikova in ga. Ekarjeva, ki ste bili popolnoma na svojem mestu. Ciril in Jarec sta bila, kakor vedno, izborna, Bunka ni mogel biti boljši in Dermota je tudi dobro mešal. G. Pohar je bil v ulogi bankirja Trneka prav dober. Isto moramo tudi reči o g. Dobršeku kot slugi Robertu v III. in natakarku v I. dejanju, ko mu je drugoval kot drugi natakark g. Dergas. Pepček je bil razposajenec, kakor le zamore biti čevljarski učenec. — Kakor čujemo, pripravlja „Celjsko pevsko društvo“ za prihodnjo uprizoritev Fr. Govekarjeve „Legijonarje“ in novo komično opereto.

(Radi preziranja slovenščine pri štajarskih porotnih sodiščih) je vložil naš državni poslanec g. vit. Berks v četrtkovi seji državne zbornice interpelacijo na ministrskega predsednika. Interpelacijo priobčimo v eni prihodnjih številkih v celoti.

(Nemška sirovost.) Stalno rubriko bi skoraj morali imeti za to stvar, kajti v našem mestecu se dogajajo stvari, ki so tako značilne za značaj celjskih Nemcev v tem oziru, da značilnejše ne morejo biti. O podivjanosti celjske mularije smo že dosti pisali, objavili smo že tudi več slučajev, v katerih so se častiti celjski purgarji odlikovali s prav klasičnim nastopom, danes naj pa objavimo slučaj, ki jasno kaže, kako se je ta značaj celjskega nemčurstva zanesel tudi v šolo. Učitelj na tukajšnji nemški šoli, neki Horwath, katerega ime svedoči, da se po njegovih žilah pretaka pristna germanska kri, je učenca I. razreda iste šole, Franca Marovta, tako udaril z roko po ustih, da mu je zdrobil zob, in to vsled „groznega“ zločina, ker je Marovt svojega součenca slovenski vprašal, če mu da svoj nožič. „Bos, glaubts, das i nit „bindiš“ feršte“, je zaupil in ubogi učenček je dobil klofuto, da mu je zob odletel iz ust. — Ali ne vprašamo z vso pravico: kam sodi tak učitelj? Kaj bi se zgodilo s slovenskim učiteljem, ki bi izbil sinčeku kakega celjskega nemškega purgarja zob iz ust? Trdno smo prepričani, da ima še isti dan tožbo na vratu in da se ga tudi pošteno obsodi. Šolska oblast bi potem storila še svoje, in slovenski učitelj bi v najmilejšem slučaju obžaloval svojo klofuto v kakem gorskem zakotju, kamor celo leto ne posije solnce. Horwathu se bo morda celo izreklo častno priznanje za njegovo izurjenost v izbijanju zob. Vsekako pa pozivljamo pristojne oblasti, da se pobrigajo nekoliko za ta slučaj nemške učiteljske kulture Slovenci, zakaj ste pa taki bedaki, da deco pošiljate v take nemške šole!

(Bon ton!) Razlogi razzodila o potrjenju zadnje zaplembe „Domovine“ se glase doslovno (v prevodu!): V zaplenjenih mestih članka „Konfiscirajte nas zopet“ se z zmerjanjem in psovanjem (Beschimpfungen ima Schmähungen) predsedniku graškega nadsodišča in sodnikom tega okrožja očita prelomitev prisege (Eidbruch) z izvajanjem, da s krvavo zasluženim denarjem slovenskih kmetov bogato poplačani sodniki zakone kršijo, ubogi narod se pa mora za to pokoriti in se s tem skuša ščuvati k sovraštvu in uničenju (zum Hasse und Vernichtung) zoper oblasti. In v začetku te razzodbe je čitati besede „V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!“ Nadalje sporočamo še sledeče. Ker vedo, da mi nemških dopisov ne sprejmemo, nam pošljejo taka razzodila s slovenskim obvestilom, a na sredi pisma je skrito nemško razzodilo. Če bi mi to označili s pravim izrazom, imeli bi se za govarjati nemara zaradi hudodelstva obrekovanja! Zato pa bomo stvar drugje uravnali.

(Celjsko mesto), to se pravi čuvanje javnega miru v Celju, je izročeno takoimenovanemu mestnemu „redarstvu“. Imeli smo že večkrat priliko govoriti o poslovanju tega slavnega celjskega mestnega redarstva, ki kaže vedno posebno ljubezen do celjskih Slovencev, namreč v tem oziru, da jih ob vsaki priliki skuša spraviti na varno, pa naj si bo že potrebno ali tudi ne, n zato smo tudi mi slavnim čuvarjem celjskega

javnega miru in reda naklonjeni z dušo in srcem. Zato si ne moremo kaj, da ne bi javno pohvalili onega gospoda „redarja“, ki je imel 10. t. m. okrog 11. ure ponoči službo v rotovski ulici, za silo bi tudi vedeli povedati številko, kajti mož je opravljal svojo službo tako vestno, da je ulico od gostilne pri „angelu“ pa do mitnice premeril ne samo po dolgoti, temveč tudi po širokosti od enega konca do drugega, sicer nekoliko negotovih korakov, ali storil je vestno svojo dolžnost. Hudobneži bi morda trdili, da se je mož najbrž opil, ali mi nismo tako hudobni, kajti radovoljno konstatujemo, da ni razzasjal, kakor po navadi delajo pijanci, da bi bilo redarstvo moralo posredovati. Slavni mestni magistrat bi pa prosili, da bi morda blagovolil izdeirati posebno pivska navodila za mestne redarje in sicer za vsakega ad personam, da bi le-ti bolje vedeli, koliko smejo piti, da so še sposobni za opraviljanje javne službe.

(Celjski državni pravnik dr. Bayer) ne bi imel nič zoper to, če bi „Domovina“ začela pisati rajši o starih čevljih nego o nemških lopovstvih. Mi bomo temu gospodu v prihodnjih številkih nekaj na uho pošepetali! Videti hočemo, kdo bode prej padel, ali on ali slovenski narod.

(Dr. Nemanič v svitu nemškega vseučiliškega profesorja) „Ni res, da državni pravnik v Mariboru niti ni smatral za potrebno, da bi dal duševno stanje obtoženca natančno preiskati — res je marveč, da so sodnijski zdravniki v zmislu predloga državnega pravdnika po določilih § 134 k. p. r. duševno stanje Franceta Bratuša vže tekom preiskave opazovali, da sta dva sodnijska zdravnika tudi javni porotni razzpravi dne 11. junija 1901 prisostovala, ki sta soglasno izjavila: „Obtoženec France Bratuša je duševno popolnoma zdrav, — za svoje razzmere zelo inteligenten — o kakih abnormalnostih ni nikakega sledu.“

C. kr. državno pravdnštvo Celje, 11. decembra 1903.
C. kr. državni pravdnik

Dr. Bayer.

(Poneverjenje pri žalskem občinskem uradu.) Pri žalskem občinskem uradu je bil od meseca avgusta nameščen kot tajnik neki Pohorc, ki je bil že marsikaj poskusil, predno je nastopil to službo. Bil je celo že trapist, pozneje pisar pri ptujskem sodišču. Mož je živel precej veselo, in ker mu mala plača ni zadoščala, segel je po tujem denarju. Poneveril je doneske za sokolsko slavnost v Žalcu okrog 100 K in več manjših zneskov občinskega denarja, vsega skupaj 170 K. Razun tega se je v Žalcu zadolžil za okroglih 370 K. Ko je videl, da so mu na sledu, je pobegnil. Potikal se je nekaj časa po Istri in Kranjskem in se potem vrnil v Celje in se sam javil sodišču. Obsojen je bil na šest mesecev ječe.

(Zahvala.) Za obilne dokaze sočutja ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljenega tovariša gosp. nadžitelja gotoveljskega Antona Šumljaka izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pokojnikovim, zlasti največjima dobrotnikom, preč. g. župniku gotoveljskemu Jakobu Zupančiču in g. dr. M. Bergmannu v Žalcu g. Ivanu Naraksu za človekoljubna opravila, preč. duhovščini žalski, velec. g. okr. nadzorniku Jos. Supaneku, g. tov. L. Černeju za ginljiv nagrobni govor, g. pevcem za prelepe žalostinke, darovalcem vencev, mil. tovarišicam in tovarišem od blizu in daleč za mnogobrojno spremstvo, žalskemu gasilnemu društvu, p. n. tržanom in okoličanom za ogromno udeležbo, kakor tudi vsem, ki so imeli prijaznost, razzraziti svoje sočalje.

(Požarna bramba v Žalcu.) Pač nobeno društvo ni za človeško družbo tolikega pomena, kakor so prostovoljne požarne brambe. Saj je njih namen blag in svet, njihovo geslo človeko ljubno, ki se glasi: „Vsak dan in vsako noč bližnjemu v pomoč!“ Gasilna društva ne poznajo in ne smejo poznati nobenega razzločka med stanovi in narodi, gasilnim društvom je vsak človek, ako je v nevarnosti za življenje ali imetje, njih bližnji, njih prijatelj. Da pa morejo požarne brambe svoji nalogi in svojemu poklicu bili kos, je neobhedno potrebno, da so opremljene z najboljim in vsem zahtevam ustrezajočim gasilnim orodjem, ako hočejo uspešno de-

lovati pri rešitvi življenja in imetja svojega bližnjega, ako je isto v nevarnosti. Prostovoljna požarna bramba žalska želi v tem oziru napredovati in si omisliti, ne za sebe, ampak za svoje bližnje in daljnje sosede, moderno parno brizgalno, katera naj bode pripravljena noč in dan za uspešni boj zoper ogenj. Ker pa je tak stroj jako drag, in požarna bramba pa ne razzpolaga s premoženjem, obračamo se do vseh naših prijateljev in dobrotnikov z najvljudnejšo prošnjo, da nam prihitijo v pomoč z blagovoljnimi prispevki. Vsak še tako majhen dar bode z največjo hvaležnostjo sprejet. Sami pač dobro vemo, da so dandanes prošnje za razznovrstne prispevke že kar na dnevnem redu, toda to nas ne plaši, da ne bi apelirali i mi na dobrosrčnost naših sodeželanov brez izjeme stanu in narodnosti, ker smo si v svesti, da apelujemo na ljubezen do bližnjega, za katero so ravno gasilna društva ustanovljena, in ker vemo, da bode vsakateri labko presodil, koliko nesreč in koliko bede se zamore odvrniti, ako zamore dobro izvežbana požarna bramba, opremljena z izvrstno delujočimi stroji in drugo gasilno opravo, se postaviti v bran uničujočemu ognju. Naj ne bo naša vljudna prošnja glas vpijočega v puščavi, saj se ne gre za požarno brambo žalsko, ampak za korist in varnost vseh naših bližnjih in daljnjih sosedov.

(Sedemdesetletnico) praznuje visokočastiti g. Jan. Ev. Košar, župnik v Galiciji v soboto, dne 19. t. m. Kdor pozna ljubeznjivost, prijaznost in gostoljubnost tega gospoda, ta se nam bode gotovo pridružil, ako vzkliknemo: Bog nam ohrani vrlega gospoda župnika še mnoga leta zdravega in veselega!
Prnovski gormani.

(Šoštanj.) Dne 22. novembra t. l. vršil se je XXII. redni občni zbor „Šaleške čitalnice“ v prostorih g. Frana Rajsterja. Po običajnem pozdravu od strani predsednika g. dr. Fr. Mayerja povzame besedo tajnik društva g. Iv. Lukman, ter poda v kratkih besedah jasno sliko o gibanju in življenju društva v teku 21. leta. O gmotnem stanju društva poročal je blagajnik g. Anton Petek, iz čegar poročila je bilo razzvidno, da je društvo v preteklem letu v denarnih zadevah napredovalo. Občni zbor se poročevalcema zahvali in poročili odobri. Pri sledeči volitvi novega odbora izvoljen je bil predsednikom gosp. Ivan Koropec, podpredsednikom g. dr. Fr. Mayer in odbornikom gg. c. kr. notar Vinko Kolšek, Ivan Lukman, Anton Nerat, Milan Vošnjak in Jože Ravljan. Nato predlaga g. dr. Fr. Mayer, da občni zbor v zasluženost priznanje g. postajevodjo Ant. Peteka imenuje za njegovo večletno delovanje kot odbornika „Šaleške čitalnice“ svojim častnim članom, kar se enoglasno sprejme. Nadalje izraža g. notar V. Kolšek upanje, da bode društvo tudi v tekočem letu prospovalo in nudilo svojim članom mnogo prijetnih zabav, v kar nam je prok novozvoljeni odbor.

(Šoštanj.) Zadnji praznik 8. t. m. je bil prav vesel dan. „Šaleška čitalnica“ priredila je veselico, katera je bila prav dobro obiskana. Velika dvorana hotela „Avstrije“ bila je do zadnjega kotička napolnjena. Gledališka igra „Bratranec“ vzbudila je kaj veliko smeha. Srečolov in prostovoljne vstopnine dale so odboru lepo svotico za božičnico revnim šolskim otrokom. Vendar ista nedostaja za toliko število siromašnih otrok. Požrtvovalnost poedincev je hvalevredna, žalibog, da so te osebe le redke. Veliko bi jih še lahko bilo, ki zamorejo s postranskim prispevkom priskočiti, ako bi imeli kaj usmiljenega srca. Če se pomisli, da smo tudi zaradi tukajšnje šulferajnske šole prisiljeni mnogo več žrtvovati za našo slovensko deco, kakor se je do sedaj zgodilo, tedaj je umevno, da apelujemo na vse narodno občinstvo cele Šaleške doline, naj blagovoli isto, posebno pa tisti, ki niso bili pri veselici, poseči samo v površje žepa in doposlati blagajniku „Šaleške čitalnice“, g. c. kr. notarju V. Kolšek, nekaj drobiža. Tudi prirodnine, obleke, obutve itd. se sprejemajo z veliko zahvalo. Ne zabite pa, da se že mudi; dvakrat da, kdor hitro da. — Hvalo Vam bodemo v predpustni veselici zapeli.

(Iz Sevnice) nam pišejo: V slovenskih in tudi drugih listih se je poročalo, da sta sevniški pismonoša Jeler in Božičeva dekla skrajno sum-

ljiva, da sta ponaredila poštno nakaznico za 700 K z namenom oslepariti poštno upravo za ta znesek. Nočemo segati v tir preiskave, pač pa naj pripomnimo, da so vsi Sevnčanje razun morda par oseb one vrste, ki vidijo v vsakem Slovencu lopova, mnenja, da je Jeler popolnoma nedolžen. Kako bi tudi mogel slepariti z nakaznico, saj jo je sprejel od poštarice, ko je bila že vknjižena s 700 K. Jeler jo je potem izročil Božiču, kakor vsako drugo poštno pošiljatev. Jeler je Slovenec in kot tak je nekaterim trn v peti. Zato je tudi pričakovati, da se bo od znane strani delalo z vsemi močmi na to, da se krivda zvrne nanj. Upajmo, da se sodišču posreči dobiti pravega krivca, da nedolžni ne bodo po krivem trpeli.

(Učitelji, kje ste?) Tako smo se vprašali zadnje nedelje pri petem rednem zborovanju učiteljskega društva za brežiški in sevnški okraj, ko je bila komaj tretjina društvu pripadajočega učiteljstva pričujoča. To zborovanje je bil trpek dokaz, da se učiteljstvo premalo pobriga za svoje interese — za svojo dolžnost. Vsak stan se družijo v društva, le pri učiteljstvu jih je menda mnogo mnenja, da človek sam najlažje eksistira. Ali, dragi tovariši, naš sveti stan je težaven, in treba je zanj delovati z združenimi močmi, da dosežemo prave uspehe, in naša učiteljska društva imajo pred vsem drugim to za svojo nalogo. Ali te ne kliče torej tvoja dolžnost v našo sredo? In kadar kliče dolžnost, vtihniti morajo vsi po misleki. Zato pa dragi tovariši tovarišice, pri prihodnjem zborovanju ne smejo biti Vaša mesta prazna! Kar se tiče zborovanja samega, moramo reči, da je bilo baš to zborovanje prav zanimivo in prijetno, ker obravnavale so se pri posameznih točkah prav važne stvari, tihoče se šole. Le žal, da se tega vžitka ni več učiteljev udeležilo.

(Okrajna cesta Sv. Lenart v Slov. goricah-Sv. Jurij-Sv. Jakob v Slov. goricah) se je letošnjo jesen dodelala do Sv. Jurija. Upa se, da bo delo tekom štirih let do Sv. Jakoba v Slov. gor. končano.

(Velika nedelja.) Gospod nadučitelj Košar nas prosi, naj objavimo, da dopis v „Štajercu“ od 13. decembra t. l. pod naslovom „Velikanedelja“, tihoče se tukajšnjih šolskih razmer, od njegove strani niti ni pisan, niti inspiriran. Sploh ni z njim ali z imenovanim listom v nikaki zvezi.

(Z „Domovino“, za domovino!) „Lastna hvala, cena mala“ pravi pregovor. Toda če pri občimo sledeče vrstice, to ni hvalisanje, ampak vstrežemo le želji določilca. Naše zadoščenje in naša slast je le napredek naroda. Piše se nam torej: V odborovi seji bralnega društva „Edinost“ pri Sv. Juriju v Slov. gor. z dne 6. decembra t. l. se je sklenilo, da se društvo z ozirom na neustrašeno in požrtvovalno bojevanje za našo narodno stvar naroči z Novim letom na „Domovino“. Društvo s tem le pokaže, da se zaveda svojih dolžnosti. Tam, kjer sovražnik hoče vdreti v naše vrste, tja moramo hiteti vsi, pomagati in odbijati sovraga, ne pa čakati doma za pečjo, dokler ne pride na nas vrsta in nas sovražnik požene iz topllega gnezda. Slovenci! Ako še imate kaj ljubezni do svoje svete narodne stvari, okle nite se „Domovine“, ki res z občudovanja vredno neustrašenostjo in brezobzirnostjo bije, tepe, suva, brca po naših zakletih sovražnikih, ki nam ne-le ne pustijo naših narodnih pravic, ampak nas hočejo popolnoma ugonobiti. Izmed slovenskih listov je menda „Domovina“ edina, ki spoznavši našega pravega in edinega sovražnika — Nemca — ne glede na strankarstvo, ki ga doprinaša liberalizem, klerikalizem in kar je še enakih „izem“, zvesto in vztrajno brani ljudstvu najdražjo svetinjo: njega narodnost! Ko bi vsi slovenski listi tako odločno nastopili kakor „Domovina“, izginila bi že davno največja sramota Slovencev v tem veku, že to iko časa izhajajoči „Štajerc“. Pa tudi „ti zgornji“ á-la Körber, Gleispach, e tutti quanti bi se ne upali s Slovenci tako pometati, kakor se to godi sedaj. Skratka, komur je še kaj do tega, da ne zlezemo popolnoma pod tujčevo peto, naj se drži gesla: z „Domovino“, za domovino!

Društveno gibanje.

(Slov. pevsko društvo „Vranska Vila“ na Vranskem) izvolilo si je pri svojem občnem zboru sledeči odbor: Dr. Ferdo Kunej, predsednik; Matija Sevnik, podpredsednik; Ivan Kramar, pe-vovodja; Ivan Jakše, tajnik; Rudolf Vrabl, blagajnik; Ivan Golob, orodjar; Luka Stober, Franc Junger in Franc Ocvirk, odborniki.

(Vabilo) na občni zbor „Čitalnice in pev-skega društva v Konjicah“, ki se vrši v sredo, dne 23. grudna 1903 ob 7. uri zvečer v čitalniških prostorih. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

(Občni zbor Slovanske čitalnice v Mari-boru) se vrši v nedeljo dne 20. decembra 1903 ob 8. uri zvečer v prostorih Čitalnice. Na dnev nem redu je: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poro čilo odborovo. 3. Volitev novega odbora. 4. Slu-čajnosti.

Dijaška kuhinja v Celju.

Že teče 18. leto, kar se je ustanovila v Celju „Dijaška kuhinja“ v podporo marljive in revne dijaške mladine na celjskih gimnazijskih zavodih. Sto in sto dijakov je že uživalo njene dobrote; lepo število mož, ki sedaj delujejo v svojem poklicu za narod, vero in domovino, se hvalešno spominja dobrotnikov, ki so jih varo-vali za gimnazijskih ukov — lakote.

Število prehranjevanih slovenskih dijakov je rastlo od leta do leta. Nikakor pa niso vselej pritekali v rastočem razmerju prispevki za ta zavod, ki je posvečen zgolj našemu najdražjemu zakladu, naši mladini! Preglejmo le n. p. denarno gibanje zadnjih treh društvenih let!

Leta 1901 je bilo vsak dan 42 kosil, 3294 K dohodkov primanjkljaja 311 62 K; leta 1902 je bilo vsak dan 43 kosil, 3560 K dohodka, pri-manjkljaja 192.99 K; leta 1903 je bilo vsak dan 50 kosil, 2702.62 K dohodka, primanjkljaja 1325.92 K.

Tekoče leto 1903/4 prehranjuje „Dijaška ku-hinja“ vsak dan 52 dijakov in bo potrebovala nad 4000 K. Število prehranjevanih dijakov na-rašča, dohodki padajo in deficit se množi.

Ker odbor „Dijaške kuhinje“ na vsak način želi se izogniti neprilikam, izvirajočim iz ras-točih stroškov in padajočih dohodkov, ker se mu v srce smili vrevni in vedni učenec, ki ga glad ovira v napredku v šoli in mu podkopuje zdrav-je, — takih učencev je prav mnogo! — ker bi rad uslišal vsako utemeljeno prošnjo, obrača se odbor do Vašega blagorodja z najuljudnejšo proš-njo, da blagovolite po svojih močeh podpirati „Dijaško kuhinjo“ z darovi in jej pridobivali novih naklonjencev. Prosimo vse mladino ljube, da se ob najrazličnejših prilikah spominjajo celjske „Dijaške kuhinje“ in da v zasebnih krogih ter javnih korporacijah vzbujajo zanimanje za prevažni zavod.

Odbor „Dijaške kuhinje“ zasleduje še drug smoter. Kakor je znano, se nabira zaklad za „Dijaški dom“. Hša in zemljišče je zanj kupljena, a kupnina še ni vsa poravnana. Dokler smo na dolgu, ne more odbor ustanoviti prepotrebne „Dijaškega doma“, v katerem bi revni in vredni dijaki dobivali stan in hrano. Vendar pa se od-bor letos bavi z vprašanjem, kako bi se moglo morda že drugo leto ponuditi omenjenemu številu dijakov stan in hrano. Pa težko bo le to namero izvršiti, ker bo notranja uprava stala nekaj de narja. Mogeče pa, da bo le, ako nam slovenski rodoljubi priskočijo s svojimi prispevki v prav bogatem številu na pomoč. Čimprej otvorimo „Dijaški dom“, temprej koristimo slovenski mla-dini in svojemu narodu. — Spominjajte se tedaj tudi „Dijaškega doma“!

Vsak prispevek, ki se naj pošilja „Dijaški kuhinji“ v Celju, nam je dobrodošel!

Za vsak dar izreka odbor „Dijaške ku-hinje“ Vašemu blagorodju in vsem prijateljem podpore vrednega gimnazijskega dijaštva v imenu podpiranih dijakov s tem najtoplejšo zahvalo.

V CELJU, meseca decembra 1903.

Za odbor „Dijaške kuhinje“:

Dr. Josip Ser nec Fr. Lončar
načelnik. blagajnik.

Druge slovenske novice.

(Slovenci, učite se od žensk, kako je zah-tevati narodnih pravic). Posestnica T. dobi iz Rožeka nemški opomin, naj plača še nekaj dolž-nega davka. V davkariji z vso odločnostjo zah-teva, naj ji razložijo po slovensko, kaj naj plača. Nobeden uradnikov ne zna slovenski! Plačajte, ji velijo sevé v nemškem jeziku; saj poznate številke. Jaz hočem vedeti, kaj naj pla-čam, se odreže srčna ženska; jaz zahtevam, da mi v slovenskem jeziku poveste, kaj mi je pla-čati. Pa saj vi znate tudi nemški, reče davkarski uradnik. To vas prav nič ne briga, in če bi tudi laško znala: jaz hočem slovensko slišati, kaj naj plačam. Jaz ne bodem šla v Nemce učit se nemš-čine; naj se tisti učé slovenskega jezika, ki ho-čejo tu med nami, Slovenci, služiti! — Nič ni po-magalo: žena je ostala pri svoji pravični zah-tevi in iz druge pisarne so morali poklicati tol-mača, ki je ženi povedal, kaj je dolžna plačati. Žena poravna svoj dolg in reče: če še enkrat dobim nemški opomin, ga bodem privezala kravi na rog; naj se pa krava dogovori v nemškem jeziku ter plača dolg! Slovenci, bodimo vsi tako odločni in zahtevajmo vsi tako srčno svoje pra-vice, in kmalu se ne bodejo več upali z nami pometati.

(Lastnega očeta je hotel ustreliti.) Te dni je prišel v Pulj 34letni, v Izoli bivajoči Matej Barbalic in je od svojega očeta, ki ima v Pulju kavarno in restavracijo, zahteval 500 K. Ker mu jih pa oče ni hotel dati, se je razjezil, potegnil revolver in ustrelil na očeta. Ko je ta začel be-žati, je ustrelil še petkrat za njim. Po sreči ga ni nevarno zadel. Očeta so prepeljali v bolnico, sin pa se je sam izročil redarstvu.

(Italijansko maščevanje radi hrvatske zmage). Poročali smo, da so pri občinskih volitvah v Roču v Istri zmagali Hrvatje. Italijani so se na vsak način hoteli maščevati radi te zmage. Znosili so se zato nad župnikom, ki je tudi gla-soval s Hrvatji. Prošli torek so razbili vsa okna v župnišču in vrata. Zjutraj je ležalo pred žup-niščem cel voz kamenja. Župnik se je opravičeno bal, da ga ne pobijejo na mestu. Orožniki so aretirali devet dotičnih tolovajev in jih odvedli k sodišču.

(Pravoslavni pop Raničič), nastavljen v kaznilnici v Kopru, ki je svoj čas obdolžil slo-venskega učiteljsčnika Šuca, da je oskrnil nje-govo netjakinjo, vsled česar je bil Šuc po ne-dolžnem nad dva meseca v preiskovalnem za-poru, je prošli teden stal pred tržaško poroto. Dokazalo se je, da je on sam storil zločin, ka-terege je hotel naprtiti Šucu. Pokazalo se je, da je bil pravi pohotnež, pred katerim ni bila varna nobena njegova služkinja. Sodišče ga je spoznalo krivim in obsojen je bil na sedem let težke ječe, poostrene s posti.

(Umrli) je v Kopru v Istri ravnatelj ondot-nega učiteljsčica g. Ivan Markelj, rodom iz Sv. Vida pri Zatičini na Kranjskem, star 50 let.

(Trgovec z dekleti). Pretekli teden so pri-peljali iz Aleksandrije v Trst nekega Milavca iz Logatca. Izročili so ga ljubljanskemu sodišču, ker se je dokazalo, da je izvabil kakih 10 deklet iz Ljubljane v Egipt in jih tamkaj prodal v zlo-glasne hiše.

(Zopet slovenska zmaga na Koroškem). Celovski „Kärntner Wochenblatt“ poroča, da so pri občinskih volitvah v Grebinju pri Velikovcu slovenski kmetje vrgli iz občinskega odbora vse nemčurje in dobili občino v svoje roke. Le tako naprej in kmalu se bo na Koroškem pokazalo da so nas Nemci prezgodaj pokopavali!

(Istrski deželni glavar). Ker se je odpo-vedal dr. Campitelli mestu istrskega deželnega glavarja, je na njegovo mesto imenovan dr. Lu-dovik Rizzi.

(Zanimiva borba) se je vršila prošli petek v telovadnici ljubljanskega Sokola. Boril se je znani atlet Hrvat Tomašič z Nemcem Brandet-terjem. Tomašič je dozdej prvi rokoborec v Av-stro-Ogrski in tudi sedaj je sijajno zmagal. Sre-brna čaša, znak prvenstva, je tudi sedaj ostala Tomašiču. Občinstvo mu je burno ploskalo.

(Morilec Ravnik), ki je umoril gostilničarja in posestnika Žvana, je že drugič hotel pobeg-niti iz Gradiške. Prišel je že iz kaznilnice, a

predno je bil popolnoma na svobodi, so ga prijeli. Sedaj so ga vkovali v železje. Ravnik, dasi je sam priznal umor, je vložil prošnjo za revizijsko porotne obravnave, kar mu pa seve ne bo pomagalo.

Politični pregled.

(V gosposki zbornici) je predsednik knez Windischgrätz vložil na vlado naslednjo interpelacijo: „Gosposka zbornica je že opetovano in skoraj soglasno izražala svoje nazore glede skupne armade. Podpisani so torej prepričani, da je nerazrušna enotnost in skupnost naše slavne armade, katere vodstvo in notranja uprava je že od pamtiveka in po vstavi izključno pravo krone, brezpogojna potreba za obstanek in moč države. Poročila pa, ki dohajajo z Ogrskega o obravnavaht glede armade, nas navdajajo z resno bojznijo. Podpisani nočejo jemati pravic delegaciji, ki se v kratkem snide ter je pristojno mesto za skupna vprašanja, torej tudi za armadno vprašanje, vendar pa sodijo, da je njihova dolžnost, ako gosposka zbornica kot del zakonodajnega zastopstva v državni polovici, ki toliko žrtvuje za vzdrževanje skupne armade, zahteva od vlade pojasnila glede prememb v armadi. Zato podpisani vprašajo, ali more in hoče gospod min. predsednik pojasniti one premembe v skupni armadi, katere je obljubil ogrski ministrski predsednik ogrski zbornici.“ To interpelacijo je podpisalo 65 članov vseh treh strank gosposke zbornice. Min. predsednik dr. pl. Körber je takoj odgovoril, da se vlada odločno upira vsem enostranskim premembam pogodbenih zakonov, ki se morejo premeniti le ustavnim potom, v sporazumu obeh državnih polovic. Kar se tiče armade, tudi v tem vprašanju vlada ni premenila prepričanja, da je skupno vodstvo in notranja uprava armade izključna pravica vladarjeva. Vnanja in notranja enotnost armade, njene podlage in tradicije se ne premene; armada ostane stara. Odločno pa mora zavržati razdelitev armade, kar bi bilo hudodelstvo proti skupni državi. Nato se pa oglasi interpelant knez Windischgrätz ter naglašja, da je po njegovem in njegovih tovarišev mnenju vodstvo in organizacija armade izključna pravica vladarjeva.

(Delegacije) se začnejo danes. Predsednikom avstrijskih delegacij bo baje izvoljen marki Bacquechem. Vlada bo v tekočem letu zahtevala od delegacij le proračunski provizorij. Vprašanje je, ako se bodo delegacije zadovoljile s tako ozkim delokrogom, in s § 14. pri delegacijah vendar vlada ne bo hotela poskušati. Mnogi delegati hočejo na vsak način spraviti v razgovor tudi politično krizo. Vsled interpelacije v gosposki zbornici bodo ogrski opozicijski delegati najbrž prenesli obstrukcijo tudi v delegacije. Pred vsem posl. Ugron grozi že prvi dan z obstrukcijo.

(Srbija) Rusija, Avstro Ogrska in Nemčija so dale svojim poslanikom v Belgradu dopust na nedoločen čas. To se je storilo baje zato, da ne bo treba pri predstoječih dvornih zabavah priti poslanikom v dotiko z morilci kraljeve dvojice.

(Nemški cesar) je toliko ozdravel, da je prišel v soboto prvič iz Potsdama v Berlin ter prisostvoval zvečer gledališčni predstavi.

(Nemčija in Amerika) Generalmajor Mac Arthur je izjavil, da pride med Združenimi državami in Nemčijo zaradi Južne Amerike gotovo do vojne. Vsenemška pohlepnost raste tudi med ameriškimi Nemci.

Književnost in umetnost.

(Ilustrovani narodni koledar) je ravnokar izšel v založbi Dragotina Hribarja v Celju. Razun navadne koledarske vsebine prinaša vsa važnejša pojasnila glede poštnih in drugouradnih določb. Zabavni del obsega šest pesmic, štiri življenjepise, dve povestici in znanstveno črtico o severnem tečaju. Cena elegantno vezanemu koledarju je 1 K 50 v, broširanemu 1 K. Dobiva se pri Dragotinu Hribarju v Celju.

Izjava.

Obžalujem, da sem o g. Korošcu, šolskem vodju v Topolšici, raztrosila vesti, katere so popolnoma neresnične, in jih javno prekličem. Ob enem prosim, da g. Korošec od nadaljnjega sodnijskega postopanja zoper mene odstopi.

(478)

Marija Todl.

Zahvala.

Podpisano načelstvo „Hranilnice in posojilnice na Dobrni“ izreka tem potom svojo najtoplejšo zahvalo slavni „Zvezi slov. posojilnic v Celju“, posebej še pa revizorju g. Franju Joštu za pomoč in požrtvovalni trud pri snovanju in otvoritvi imenovane „Hranilnice in posojilnice na Dobrni“.

Dobrna pri Celju, dne 10. decembra 1903.
(484) 1 Martin Jamnikar, načelnik.

Razglas.

Razpiše se zniževalna dražba zgradbe novega gospodarskega poslopja pri župnišču pri Sv. Pankracu na Gornji Ponikvi.

Vse delo je proračunjeno na K 9.400. Načrt, podrobni proračuni in stavbinski pogoji so na ogled pri županstvu Velika Pirešica kot načelništvu cerkvenega konkurenčnega odbora.

Dražba se vrši dne 30. decembra 1903 popoldne ob 1 uri na licu mesta na Gornji Ponikvi. Položiti se mora pred dražbo 10% varščine.

Cerkveni konkurenčni odbor Velika Pirešica

dne 12. decembra 1903.

(479) 2-1

Načelnik: Jernej Štefančič.

Učenca za trgovino z mešanim blagom

14 let starega in močnega, sprejme

M. Kostajnshek

(481) 1

JURKLOŠTER.

V najem

(471) 3-3

se odda za nizko najemnino

majhna trgovina

v zvezi s krčmo in trafiko.

Kje, pove upravništvo „Domovine“.

Vabilo

glavni skupščini

„I. štajerskega skladišča za hmelj“

katere se bode vršila

v nedeljo, dne 20. decembra 1903

ob 3. uri popoldne

v gostilni gospe Hausenbichler

s sledečim dnevnim redom:

1. Sklep o poslovnem poročilu in odobrenje letnega računa ter določitev vrednosti zadružnega deleža v zmislu § 7.

2. Določitev v okviru pravil, kako se naj porabi dobiček ali kako se naj pokrije izgube.

3. Odobrenje po nadzorstvu dovoljene nagrade načelstvu za njegovo delovanje.

ŽALEC, dne 12. grudna 1903.

(480) 1

NAČELNIŠTVO.

PRODA SE

lepo posestvo pod jako ugodnimi pogoji takoj popolnoma ali pa deloma.

Posestvo obstoji iz vinograda z novim nasadom in južno lego, nekaj gozda, travnika in lepegn mladega sadovnjaka; skupaj meri celo zemljišče 5 (pet) oralov ali plugov. Z novozidanimi poslopji: gospodska hiša, viničarija, preša in hlevi za živino. Vse v najboljšem stanu in zavarovano.

Posestvo je od farne cerkve Sv. Tomaža v Slov. goricah oddaljeno samo četrte ure; leži pa tik glavne ceste, vodeče v Ormož, z lahkim privozom.

Vse natančnejše se izve pri upravništvu „Domovine“.

(475) 2-2

Kava in čaj

iz prve roke, t. j. neposredno od sadilca kave in čaja,

torej s popolnim jamstvom za pristno in nepokvarjeno kavo in čaj.

NAJNIŽJE CENE.

Najino dosti čez 100.000 oralov veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in izdatne.

Kava: Javaflor, najfinejša, 4³/₄ kg gl. 6'65, fina, 4¹/₂ kg gl. 5'90. Java-brasil-mešanica 4³/₄ kg gl. 5'40. — Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. (483) 12-3

Cenik zastoj in poštne prosto.

Turk & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

== v Trstu ==

Via dell'acquedotto 62.

Kdor drsat se hoče naj pride na led

poprej pa **drsalke**

vsak mora imet in take po ceni najnižji

prodaja

Trgovina z železnino „Merkur“
Peter Majdič, Celje.

Tomažev žlindro

najboljše gnojilo za travnike in vinograde

bogato zalogo

slamareznic

in drugih

poljedelskih strojev

priporoča

